

LETNO POROČILO

MUZEJ NOROSTI, TRATE
27. 1. 2024
SONJA BEZJAK, DIREKTORICA

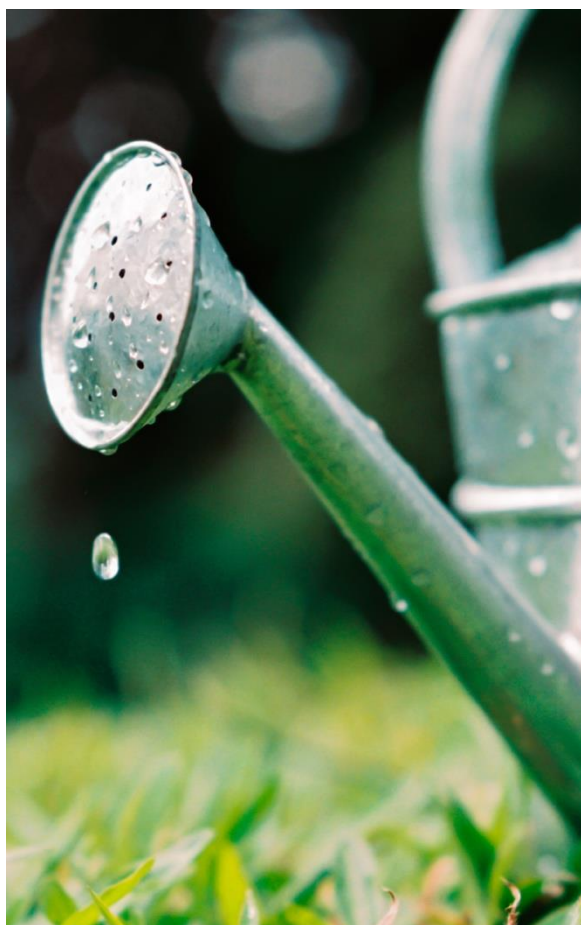
UVODNIK

POGLED V 2023

10. leto delovanja v gradu Cmurek, je bilo ustvarjalno, plodno in odmevno. Slovensko muzejsko društvo je Muzeju norosti podelilo **Častno Valvasorjevo priznanje** za leto 2022. Muzej sta **obiskala predstavnika Mreže Faro pri Svetu Evrope** in potrdila pomen in vrednost delovanja dediščinske skupnosti gradu Cmurek. Izšla je **prva knjiga o gradu Cmurek** in njegovi okolici. O Muzeju norosti **so poročali doma, v Evropi in ZDA.**

Srčna ekipa Muzeja norosti se je **okrepila in pokazala**, da ljudje v lokalni skupnosti lahko premikamo gore.

*Vsi smo tu malo nori.
Že 10 let.*

OSEBNA IZKAZNICA

Zavod Muzej norosti, Trate

Trate 14/c

2213 Zgornja Velka

Telefon: +3861 31 238 877

Spletna stran: www.muzejnorosti.eu

Elektronski naslov: info@muzejnorosti.eu

Muzej norosti ima od leta 2016 status nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju kulture in kulturne dediščine. Muzej norosti je član Zveze društev Moja Mura in krovne mreže slovenskih nevladnih organizacij CNVOS.

STRATEŠKA IZHODIŠČA

Poslanstvo

Namen Muzej norosti je celovita, tako strokovna kot laična, obravnava fenomena norosti s ciljem njegove pojmovne širitve, reaktualizacije, detabuizacije, dezinstucionalizacije in rekultivacije. Pri tem sodelujemo tako s slovenskimi organizacijami in ustanovami s tega področja, kot s podobnimi organizacijami in ustanovami po Evropi in svetu.

V Muzeju norosti si s svojimi dejavnostmi prizadevamo za ohranitev in revitalizacijo gradu Cmurek, v katerem je več desetletij deloval Zavod za duševno in živčno bolne Hrastovec – Trate, in tako prispevamo k procesu dezinstucionalizacije v Sloveniji.

Vizija

Skladno s poslanstvom si v Muzeju norosti prizadevamo vzpostaviti vsebinsko zaokrožen kulturni, strokovni, socialni in turistični center, ki bo vključeval tudi intenzivno delo za oživitev kulturne in naravne dediščine v okolici gradu Cmurek, povezovanje in delovanje lokalne skupnosti ter njenega vključevanja v širšo regijo, ki ob neposredni bližini državne meje vključuje tudi avstrijske kraje. Pri tem spoštujemo načela vzdržnega razvoja in skrbi za ohranitev okolja.

Strateška področja in cilji delovanja

Ohranjanje kulturne dediščine in raziskovanje: s poznavanjem in ohranjanjem kulturne dediščine prispevati pri graditvi mirne in demokratične družbe ter trajnostnem razvoju in spodbujanju kulturne raznovrstnosti.¹ S pomočjo dediščine prispevati h kakovosti življenja in k bolj povezani družbi, pospešiti trajnostni razvoj Slovenije in izboljšati odnos družbe do naše dediščine.²

Ohranjanje narave in okoljska pravičnost: Vsakdo ima v skladu z zakonom pravico do zdravega življenjskega okolja. Ohranjena narava in zdravo okolje omogočata kakovostno življenje sedanjim in prihodnjim generacijam.³ Mura je zibelka biotske pestrosti in zagotavlja genetsko raznovrstnost. Hkrati predstavlja vir življenja oz. pitne vodne.

Dezinstitucionalizacija in socialna pravičnost: Ljudje z oviranostmi imajo pravico živeti v skupnosti in enako kot drugi odločati ter sprejemati učinkovite in ustrezne ukrepe, ki jim omogočajo polno uživanje te pravice ter polno vključenost v skupnost in sodelovanje v njej.⁴

Kultura in umetnost: krepitev vloge kulture kot povezovalne in združevalne sile v javnem življenju, zagotavljanje kulturni pluralizem, svobodo izražanja in enake možnosti za ustvarjanje.⁵

Krepitev skupnosti in razvoj podeželja: Vsakdo ima dolžnosti do skupnosti, kajti samo v njej je mogoč svoboden in poln razvoj njegove osebnosti.⁶ Krepitev vloge podeželske skupnosti, da postane odporna in uspešna.⁷

Izobraževanje in prenos znanja: Državlјanska vzgoja, človekove pravice, zagovorništvo in demokratizacija so temeljne vrednote.

Čezmejno sodelovanje: v regiji okoli gradu Cmurek gradi prijateljske odnose, spoštovanje, izmenjavo znanj in izkušenj, skrbeti za sporazumevanje

¹ Konvencija Faro, Svet Evrope

² Strategija kulturne dediščine 2020–2023, Ministrstvo za kulturo

³ Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030,

⁴ Konvencija o pravicah ljudi z oviranostmi

⁵ Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2021–2028

⁶ Deklaracija človekovih pravic

⁷ Dolgoročna vizija za podeželska območja: za močnejša, povezana, odporna in uspešna podeželska območja v EU.

Ekipo Muzeja norosti

Muzej norosti smo ustanovili z zavedanjem, da grad Cmurek potrebuje odgovornega, skrbnega, vztrajnega in potrpežljivega varuha.

11 let zanj skrbimo prostovoljke in prostovoljci, od leta 2020 zaposlujeemo muzejsko kustosinjo, ekipo pa izdatno podpirajo tudi strokovnjaki in strokovnjakinje z različnih področij.

Komunikacijske aktivnosti

Medijske objave: leta 2023 smo zasledili najmanj 70 objav o Muzeju norosti in gradu Cmurek. Med njimi:

- V spletnem časopisu »ereb« je izšla reportaža z naslovom »[Slovenia : where mental illness is a crime](#)«, poleg angleškega še v italijanskem in francoskem jeziku. Klara Širovnik je med drugim predstavila tudi Muzej norosti.
- Pri avstrijskem nacionalnem radiu Ö1 je novinar Jonathan Scheucher v okviru reportaže »[Ein Ort steirisch-slowenischer Begegnungen](#)« predstavil tudi Muzej norosti.
- Ob svetovnem dnevu duševnega zdravja so pri skladu Islandija, Lihtenštajn in Norveška ter Norveški sklad objavili reportažo o Muzeju norosti z naslovom »['Everybody is a bit mad here' | EEA Grants](#)«⁸

Slovensko spletno stran www.muzejnorosti.eu je v 2023 obiskalo 10.867 edinstvenih obiskovalcev, ki so spletno stran skupno obiskali 14.134 krat in si skupno pogledali 58.499 strani (glavna stran + podstrani). **Angleško spletno stran** je v 2023 obiskalo 1.119 edinstvenih obiskovalcev, ki so spletno stran skupno obiskali 1.389 krat in si skupno pogledali 9.492 strani. **Nemško stran** je obiskalo 1.208 edinstvenih obiskovalcev, ki so spletno stran skupno obiskali 1.514 krat in si skupno pogledali 6.379 strani. **FB-račun Muzej norosti** je do konca leta 2023 všečkalo 2021 ljudi, kar pomeni za okoli 13% povečanje glede na 2022 (1.793 ljudi)

Obvestila Muzeja norosti (e-pošta za naročnike) smo v 2023 poslali 22 krat.

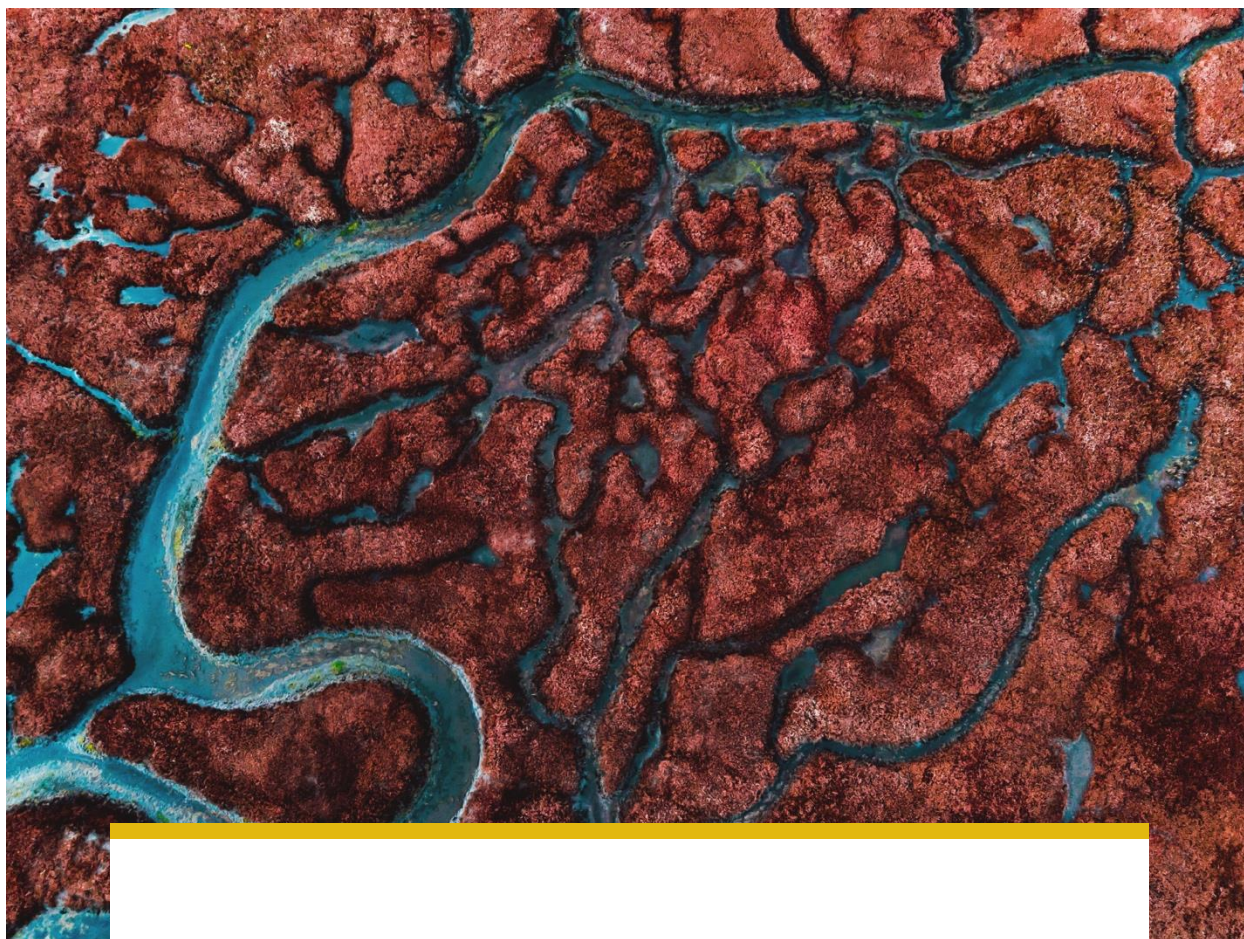
Osrednji promocijski dogodek je bila **10. obletnica Muzeja norosti**, ki smo jo obeležili z dvema okroglima mizama ter koncertom v parku, Radgonske gorice so goste počastile s kozarcem penine.

Sledila je mini kampanja s plakati na oglasnih mestih **TAM TAM v Ljubljani in Celju**.

Poleti 2023 smo na več turističnih lokacijah in pri gostinskih ponudnikih namestili letak o Muzeju norosti v slovenskem, nemškem in angleškem jeziku ter na nekaj mestih tudi plakat o vodstvih.

⁸ Seznam medijskih objav je priloga tega poročila.

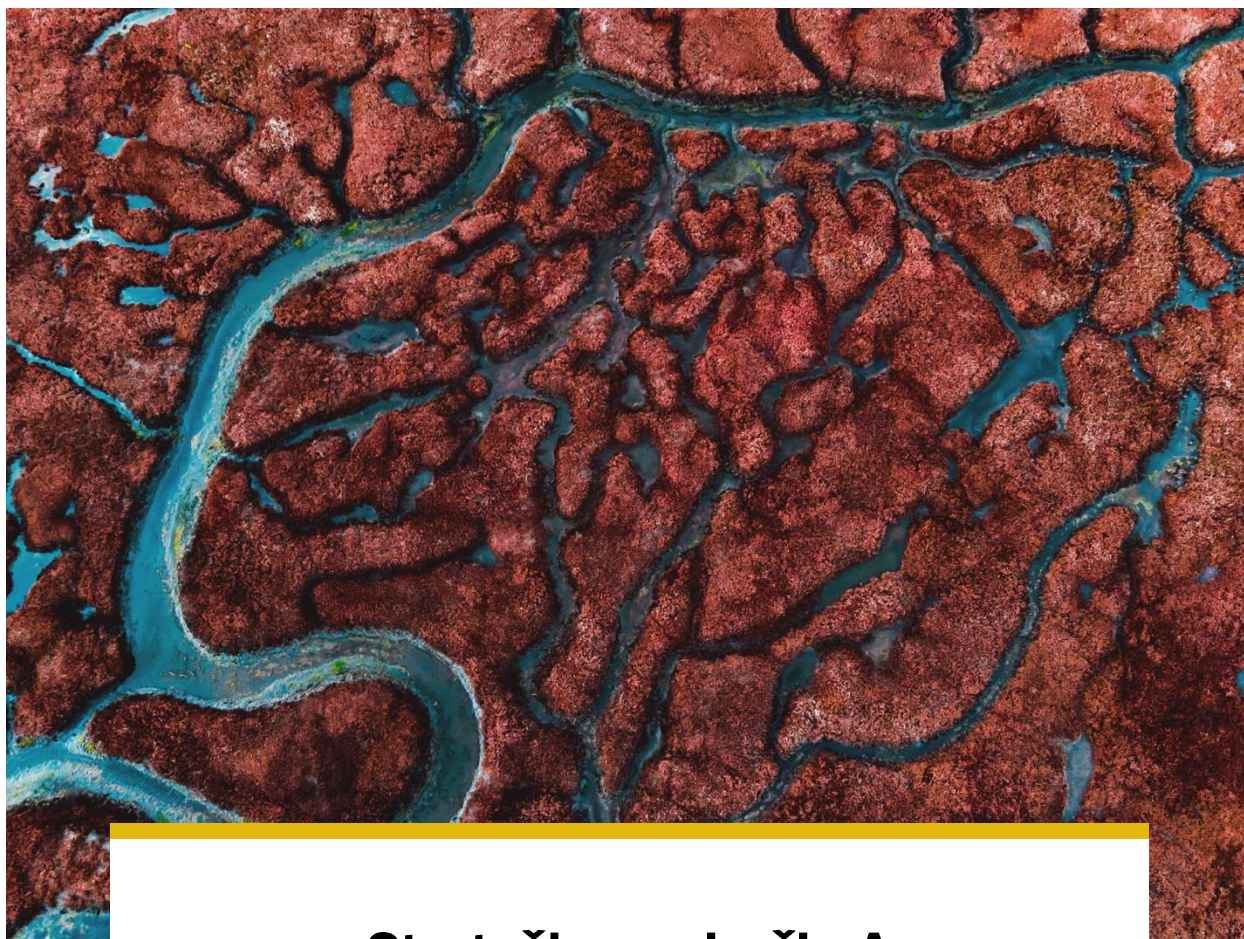

Strateško področje A

Ohranjanje kulturne dediščine in raziskovanje v 2023

Obnovljen most, odstranjen material, ki je zapiral dvoriščne arkade, delno sanirana streha in žlebovi, poškodovani v neurju poleti 2023.

Vzdrževanje parka in okolice gradu, čiščenje gradu, popravila oken in vrat, skrb za cvetje je samo nekaj rednih del, ki prispevajo k ohranjanju spomenika.

Strateško področje A

Ohranjanje kulturne dediščine in raziskovanje v 2023

Izvedli smo naslednja predavanja in posvete s področja:

- Gotska arhitektura na Slovenskem, Ivan Komelj in Cmurek (okrogla miza)
- Ohranjanje težavne dediščine institucionalnega varstva: iz preteklosti v prihodnost (posvet)
- Predstavitev Konvencije Faro ([video 1](#))
- Sodelovanje pri oživljanju težavne kulturne dediščine (okrogla miza, [video 2](#))
- Od romanike v gotiko (dodatna izobraževalna predstavitev)

V sodelovanju z Umetnostnozgodovinskim inštitutom ZRC SAZU je izšel **vodnik Grad Cmurek** v zbirki Umetnine v žepu, avtor Igor Sapač, ur. Gorazd Bence.

Izdelali smo informacijsko tablo, s katero se Muzej norosti predstavi obiskovalcem, postavljena je pod grajsko lipo, na mesto, kjer je do leta 1931 stal kip Janeza Nepomuka.

V sodelovanju z Muzejem za arhitekturo in oblikovanje smo odprli **razstavo Gotska arhitektura** v Sloveniji.

Grad je z donacijami pridobil **muzejska pomagala in muzealije**.

Stalne razstave s področja

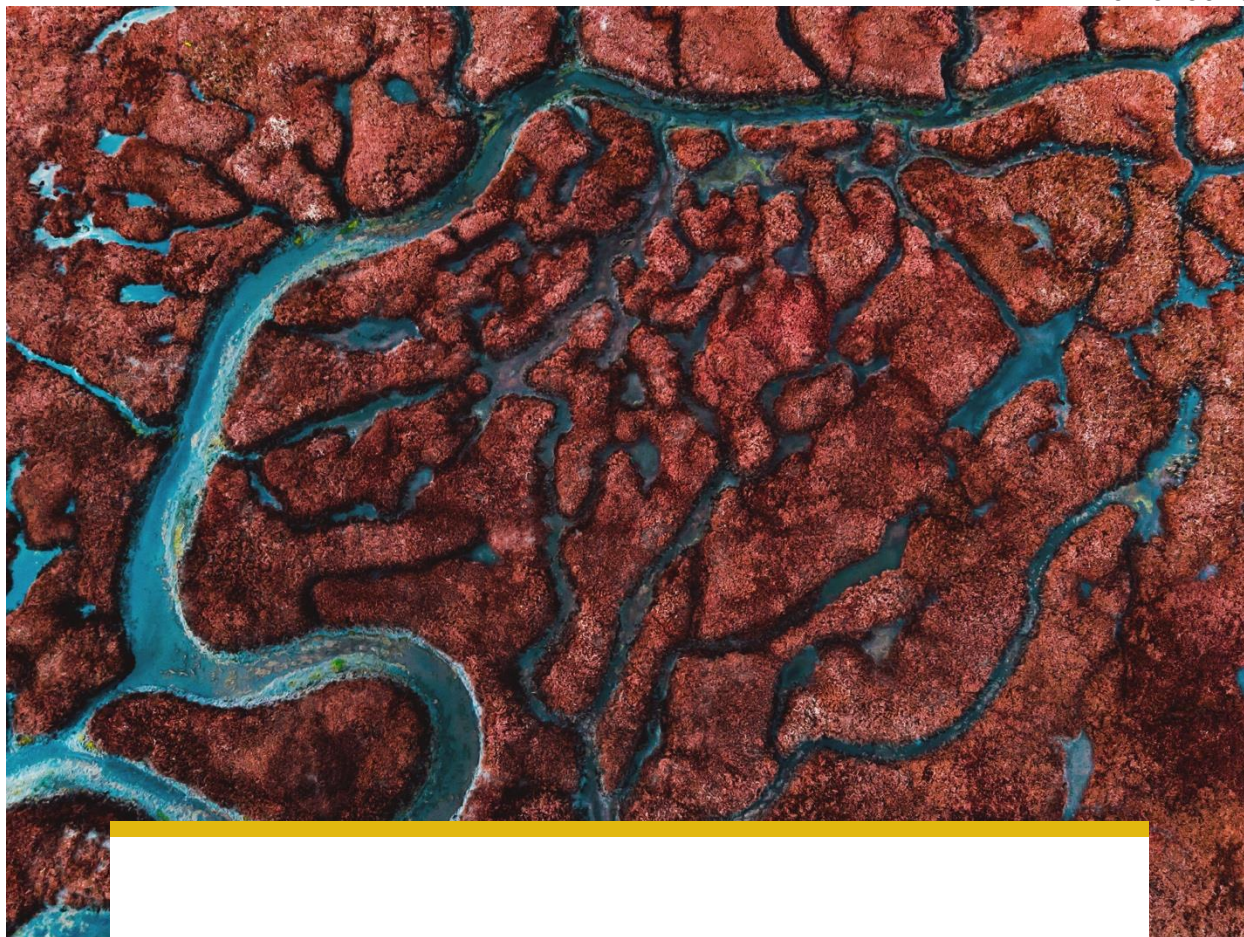
- Na pečini je zrasel Cmurek
- Lepe cmureške sobane
- Lutrovska kapela
- Romanska arhitektura na Slovenskem
- Gotska arhitektura na Slovenskem

Obiskali smo **družino Stubenberg** in si ogledali opremo, ki je do 1931 krasila grad Cmurek.

Gostili smo **predstavnika mreže Faro** in jima predstavili položaj kulturnih spomenikov na Tratah.

Gostovali smo v radijski oddaji »Intelekt« na temo »Temačna« kulturna dediščina, Radio Prvi, Slovenija ([podkast](#)).

Strateško področje B

Ohranjanje narave in okoljska pravičnost v 2023

Po večletnih prizadevanjih smo uspeli pridobiti podporo za obrez najstarejše grajske lipe v Sloveniji. Po strokovnem posegu, ki ga je nadziral strokovnjak ZRSVN OE Maribor, so vrhovi lipe med seboj zaščitno povezani.

Ozaveščanje za ohranjanje reke Mure:

- Ob svetovnem dnevu mokrišč in svetovnem dnevu Zemlje smo sodelovali pri organizaciji **22. pohoda ob Muri**: iz Sladkega Vrha do Ceršaka, pohoda se je udeležilo okoli 100 pohodnikov in zahtevalo zaprtje kompostarne v Ceršaku.
- Ob svetovnem dnevu rek smo organizirali »**Dan za Muro**«, zaradi dežja je odpadel.
- V parku gradu Cmurek smo od maja do septembra gostili **razstavo »Varuhinje rek«**.

Stalne razstave:

- Najprej je bila Mura
- Skrivnostni svet reke Mure
- Od zelenih gladiatorjev do ekoteroristov

Knjiga *Zgodba o neustrašnem Miodelicusu* je v sklopu akcije Zgodbožerčki, JSKD Pesnica, obiskala devet vrtcev v občinah Šentilj, Kungota in Pesnica. 355 otrok in 38 vzgojiteljic je skozi vse šolsko leto ustvarjalo ob knjigi Monike Bezjak.

Strateško področje C **Dezinstitucionalizacija in socialna** **pravičnost v 2023**

Razstava Neskončne Trate norosti ostaja osrednje muzejsko orodje za ozaveščanje različnih generacij in profilov obiskovalcev totalnih ustanovah in kršitvah človekovih pravic v njih.

Razstavo si je ogledalo nekaj več kot 1800 obiskovalcev, med njimi **predsednik Vlade** dr. Robert Golob in **državni sekretar** na Ministrstvu za solidarno prihodnost dr. Luka Omladič ter Varuh človekovih pravic **Peter Svetina**.

Tudi v letu 2023 smo si prizadevali za:

- širitev mreže partnerstev izobraževalnih institucij
- širitev mreže partnerstev javnih institucij, prednostno strokovne službe
- razvijali smo novo izobraževalno orodje – razstavo “Povej svojo zgodbo”

Ob svetovnem dnevu človekovih pravic smo razglasili prejemnike priznanj za najboljše zaključno študentsko delo s področja človekovih pravic in dezinstytucionalcije za leto 2022/2023:

- Kaja Zoran za magistrsko delo “Načrtovanje preobrazbe totalne ustanove, Študija primera”,
- Renato Švara za magistrsko delo “Rdeča vrata. Uporaba risoromana za razumevanje dezinstytucionalizacije”,
- Katra Zajc za magistrsko delo “Iz institucije v skupnost”
- Jošt Cafuta Maček za diplomsko delo “Učinek praktičnega učenja v procesu dezinstytucionalizacije”.

Izvedli smo **strokovno srečanje**

»Institucionalizacija je v nasprotju s pravico ljudi z oviranostjo do neodvisnega življenja in vključenosti v skupnost«. V sodelovanju z IRSSV smo predstavili prevod *Smernic ZN za dezinstytucionalizacijo, tudi v izrednih razmerah* in izobraževalne programe Muzeja norosti.

Stalne razstave:

- Neskončne Trate norosti
- Cmureške umetnine iz 20. stoletja
- Skladatelj z roba norosti

Muzej norosti sodeluje na razstavi "Ste me hoteli videti strto?", Muzej človekovih pravic, razstava je bila najprej na ogled v Muzeju narodne osvoboditve Maribor, ob koncu leta so jo odprli v Koroškem pokrajinskem muzeju, Muzej Slovenj Gradec.⁹

⁹ Na razstavi sodelujemo: Muzej narodne osvoboditve Maribor, Muzej grada Zagreba, Muzej norosti Trate, Posavski muzej Brežice, Muzej novejšje zgodovine Celje, Muzej Velenje, Koroški pokrajinski muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljane, Gorenjski muzej, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Legebitra, Loški muzej Škofja Loka

Strateško področje D

Kultura in umetnost v 2023

Z različnimi kulturnimi in umetniškimi aktivnostmi in akcijami smo tudi v 2023 povezovali ljudi, spodbujali k ustvarjanju in izražanju različne generacije in ljudi z različnim umetniškim predznanjem.

Posebej veseli smo sodelovanja z Umetnostno galerijo Maribor in umetnico Sašo Bezjak, s katero smo izvedli delavnico vezanja umetnin v projektu EMPACT / **Sočutje do narave**.

Navdihujoče je bilo gostiti 15 umetnikov in umetnic, ki skupaj ustvarjajo v sklopu evropskega projekta **Musicville - Green opera**.

Bralni krožek je ena od prvih aktivnosti, ki kontinuirano vsak mesec poteka od leta 2014. V letu 2023 smo prebrali 10 knjig in o njih tudi diskutirali. Gostili smo pisatelja Andraža Rožmana in z njim govorili o romanu Titov sin.

Tudi v 2023 smo pridobili več knjig za nastajajočo **Cmureško knjižnico**.

Proučili smo **relief Zmaja, ki požira človeka**, kiparka Sanja Ajdišek je naredila kopijo, ki smo jo namestili na izvorno mesto.

Ustvarjali smo različne spominke.

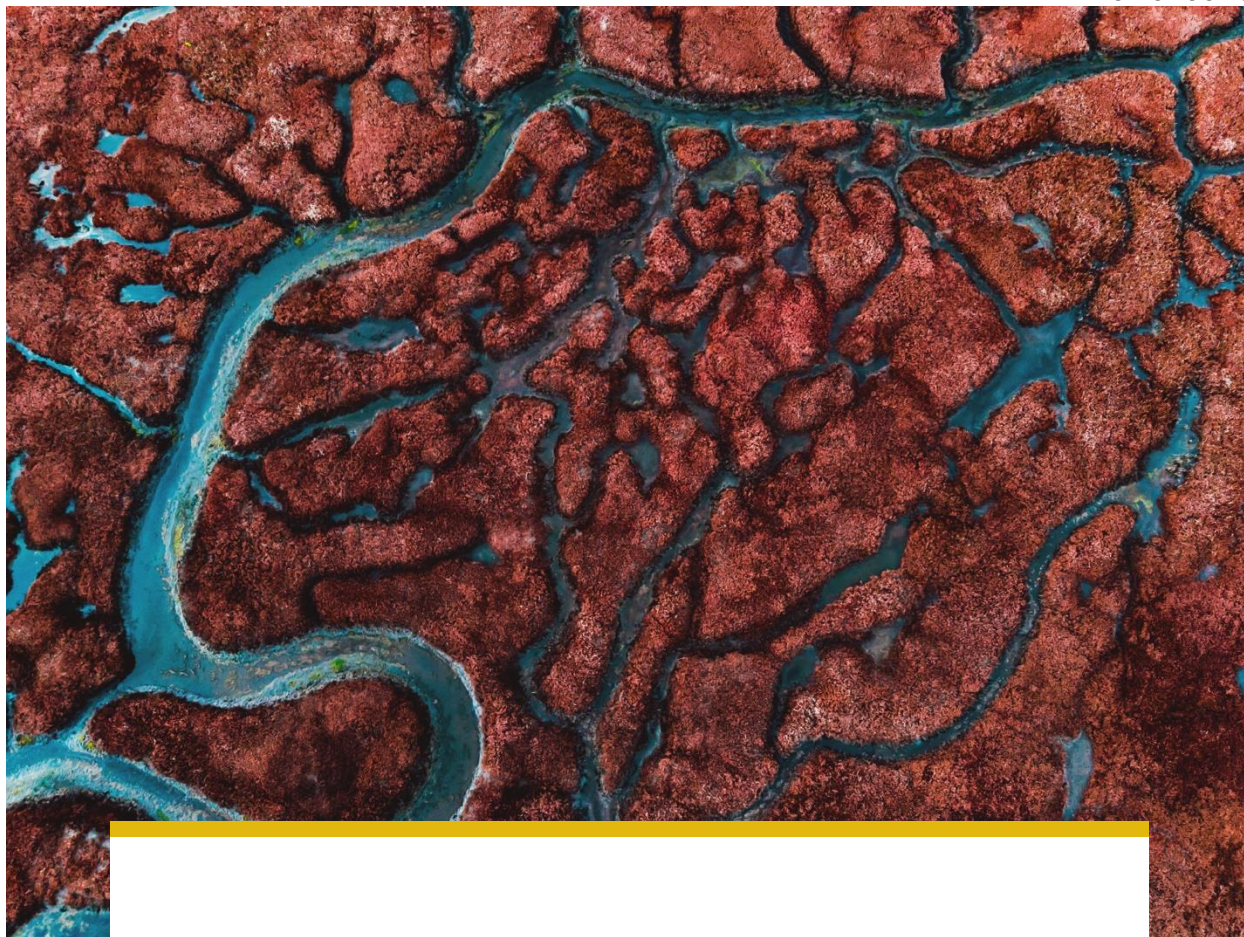
EMPACT / Sočutje do narave: delavnica vezenja je združila umetnice, ročnodelke in tiste, ki še nikoli niso vezli. Nastale so zanimive vezenine, ki bodo 2024 razstavljene v UGM.

Musicville - Green Opera: grad Cmurek je obiskalo 15 umetnikov in umetnic iz različnih držav, pred tem so obiskali Pavlovo hišo in za nami še Petrovo goro (HR). Na dvodnevem obisku so se temeljito seznanili z zgodovino kraja in aktivnostmi Muzeja norosti. Preizkusili smo sprehod »*Velevas Trate in njena muzejska četrt*« - in potrdili, da je odličen potencial za približevanje različnih tem. Umetniki se vrnejo v 2024, ko bodo pripravili in izvedli opero.

Stalne razstave:

- Skladatelji z roba norosti
- Lovilci sanj

Strateško področje E

Krepitev skupnosti in razvoj podeželja

Naš cilj je ljudem predstaviti grad Cmurek tako, da bodo spoznali njegovo enkratnost in pomen za skupnost in družbo. Z raznovrstnimi dejavnostmi smo tudi v 2023 urejali, pospravljali, pripravljali in se veselili tradicionalnih dogodkov, ki so priložnost za spoznavanje, učenje, krepitev dediščinske skupnosti in solidarnosti.

Tradicionalni dogodki: Nora pomladna izmenjava, Kresnica in Nori december so čas za druženje, glasbo, praznovanje, izmenjavo, spoznavanje in učenje. V 2023 smo na seznam dodali še praznovanje 8. marca.

Telovadba na cmureškem dvorišču: vsak četrtek skozi vse leto skupinica žensk telovadi. Prevzele so skrb za vzdrževanje gredic in druga opravila, s katerimi grad dobiva vse bolj prijazno podobo.

Copatarice z gradu Cmurek: nadaljujejo z akcijo pletenja in kvačkanja copatk za novorojenčke iz občine Šentilj. Pletejo pa tudi kape, rokavice... pri tem se držijo pravila, da pletejo iz ostankov ali reciklirane volne.

Vinski večer: predstavilo se je več kot 20 vinogradnikov in vinogradnic iz občin Apače, Šentilj, Sveta Ana, Lenart, Pesnica, Kungota. Uživali smo v več kot 100 različnih vrstah vina. Vsakokratna organizacija vinskega večera je priložnost za dodatno posodobitev prizorišča. Za donacije je skrbela so-organizatorica predsednica KS Velka.

Strateško področje F

Izobraževanje in prenos znanja v 2023

Muzej norosti je v središče poslanstva postavil prenos znanja in izobraževanje na vseh prej naštetih strateških področjih. Tukaj pa posebej izpostavljam program za različne izobraževalne ustanove ter strokovne službe.

Muzej norosti je v 2023 s prispevkom sodeloval na **dveh mednarodnih konferencah**, udeležili smo se **strokovnih dogodkov** s področja muzejske pedagogike, **obiskali muzeje** v Hartheimu, Linzu, Mariboru, Ljubljani in Zagrebu. Obiskali so nas iz **drugih slovenskih muzejev in galerij** in z nami delili bogate izkušnje.

Muzej norosti so v letu 2023 obiskali **študenti iz Univerz v Ljubljani, Mariboru in Gradcu**, skupno iz devet fakultet. S programi smo pritegnili tudi **srednje šole**, ki so skupaj pripeljale kar **13 razredov**. Veseli smo sodelovanja z okoliškimi **osnovnimi šolami**, ki učence pripeljejo na različne aktivnosti – to je še posebej dragoceno, saj otroci spoznavajo dediščino svojih krajev. Programi so vse bolj zanimivi tudi za **strokovne službe**, v 2023 so muzej obiskali iz 13 različnih organizacij.

Muzej norosti smo predstavili na **dogodku Dostopnost do kulturne dediščine osebam z invalidnostjo v Sloveniji in v evropskem kontekstu, v Ljubljani**, v okviru projekta Accesscult: Inovativne izobraževalne vsebine za doseganje dostopnosti do kulturne dediščine za vse.

Na **mednarodni konferenci ENTER Mental Health**, Lipica smo sodelovali s prispevkom:

- *Sonja Bezjak: Prejudices and stereotypes about deinstitutionalisation: examples from the Museum of Madness / Predsodki in stereotipi o dezinstucionalizaciji: primeri iz Muzeja norosti.*¹⁰

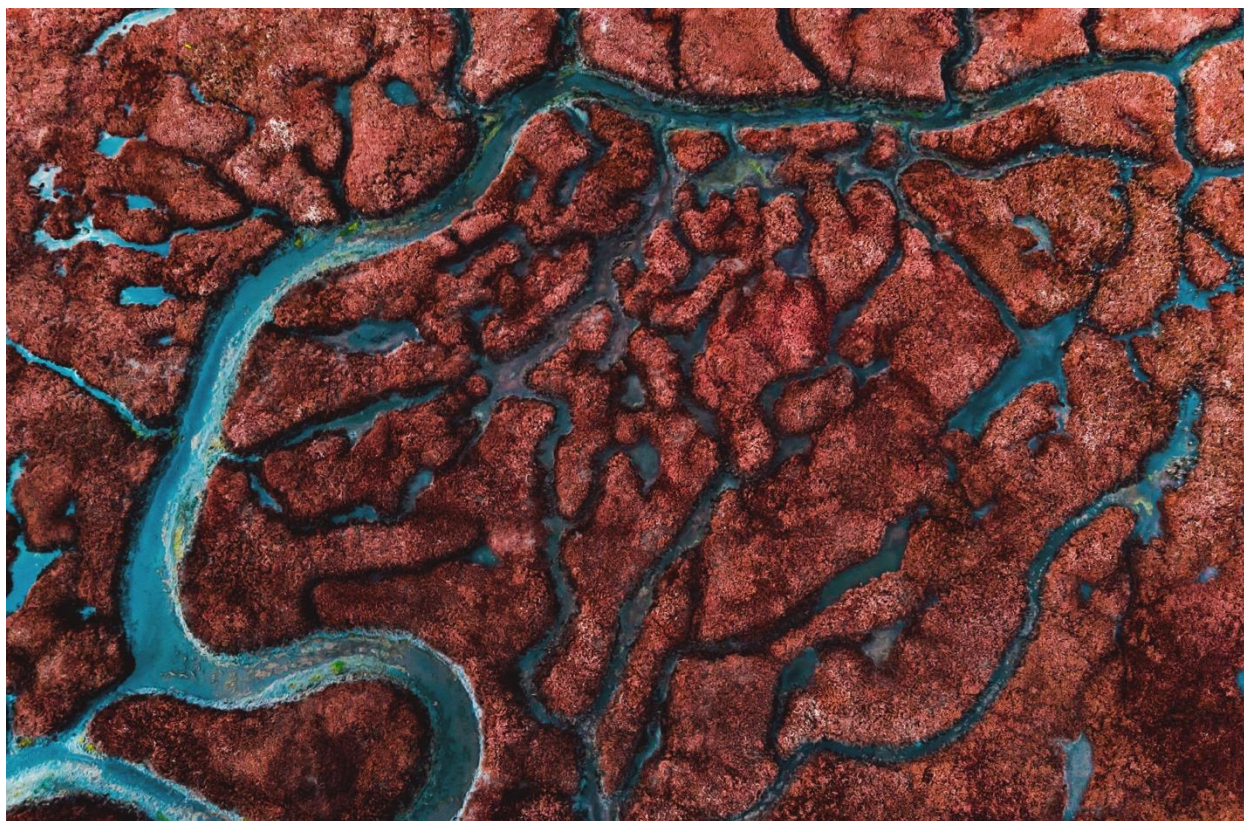
Sodelovali smo na **mednarodni konferenci Heritage on Margins**, na ZRC SAZU v Ljubljani:

- *Film screening The Museum of Madness (director Amir Muratović)*
- *Round table: Pain, but shame no more: Heritagization of the former psychiatric institutions and institutions for people with disabilities: Chair: Ana Reberc, Participants: Sonja Bezjak, Amir Muratović, Rajko Muršič, and Florian Schwanninger*¹¹

¹⁰ Povzetek je na spletni strani konference: <https://www.entermentalhealth.net/conference-2023-ljubljana-1>

¹¹ Spletna stran konference: <https://dediscina.zrc-sazu.si/en/achs-cee-conference/#page-content>
Zbornik povzetkov: <https://dediscina.zrc-sazu.si/wp-content/uploads/2023/11/Book-of-Abstracts.pdf>
Program konference: <https://dediscina.zrc-sazu.si/wp-content/uploads/2023/11/Conference-Programme.pdf>

Finančno poročilo za leto 2023

Zavod Muzej norosti opravlja svojo dejavnost v celoti nepridobitno. V letu 2023 je ustvaril skupaj 79.286,15 EUR prihodkov, in 65.555,89, odhodkov in tako izkazuje dobiček iz poslovanja v višini 13.730,26, kateri je v celoti neobdavčen.

1. SREDSTVA IN OBVEZNOSTI NA DAN 31.12.2023

a) Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva so vrednotena po modelu nabavne vrednosti. Osnovna sredstva do vrednosti 500,00 EUR podjetje obravnava kot drobni inventar in ga 100 % odpiše ob predaji v uporabo.

Zavod ima v svojem registru osnovnih sredstev dva računalnika, pohištvo v skupni knjigovodski, neodpisani vrednosti na dan 31.12.2023 v znesku 2.153,35
Sredstva zavoda je tudi zbirka fotografij (Marjan Gaber) v skupni vrednosti 800,00 in sliko Runk Ferdinand, digitalna kopija v vrednosti 201,30.

b) Denarna sredstva

Sredstva se vodijo na transakcijskem računu Unicredit banke d.d. in gotovina v blagajni. Na dan 31. 12. 2023 je stanje na TRR 18.653,62 EUR in gotovina v blagajni 70,27 EUR.

c) Kratkoročne terjatve

Med kratkoročnimi terjatvami so odprte terjatve za refundacije iz plač v višini 817,58

d) Obveznosti

Kratkoročne obveznosti predstavljajo nezapadle obveznosti do dobavitelje v skupnem znesku 799,16, in nezapadle obveznosti za plače, nadomestila, povračila in prispevke zaposlenih v skupnem znesku 2.269,67 (plača december 2023, plačilo januar 2024).

e) Kapital

Kapital Zavoda predstavljajo ustanovitvene vloge članov v vrednosti 160,00 EUR in skupni bilančni dobiček v višini 41.387,47, vključno z dobičkom leta 2023 (13.730,26).

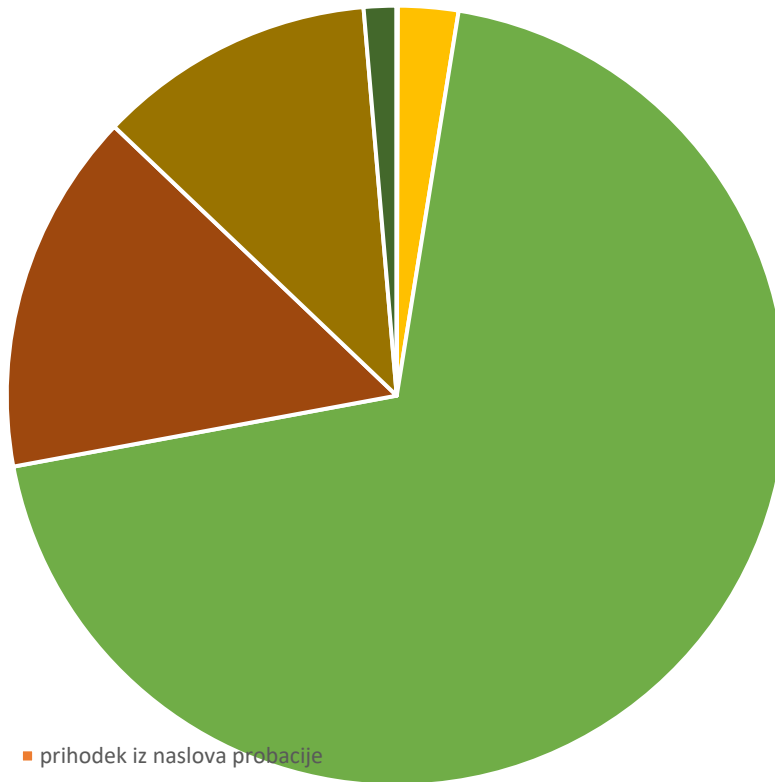
2. PRIHODKI IN ODHODKI

Zavod Muzej norosti je v letu 2023 ustvaril za dobrih 8% več prihodkov, kot v letu 2022, in znašajo skupaj 79.286,15 EUR. Stroški znašajo 65.555,89

Struktura prihodkov

PRIHODKI IN STROŠKI		
PRIHODKI	NEPRIDOBITNA DEJAVNOST	PRIDOBITNA DEJAVNOST
prihodek iz naslova probacije	36,60	
prihodek iz naslova dohodnine	1.875,37	
Projekt ACF	52.292,46	
Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje - krožki	11.298,00	
prostovoljni prispevki, donacije druge,...	8.670,08	
prihodek iz naslova refundacije plač	1.020,73	
obresti bančni račun	1,41	
Prihodki drugi		4.091,50
SKUPAJ PRIHODKI	79.286,15	

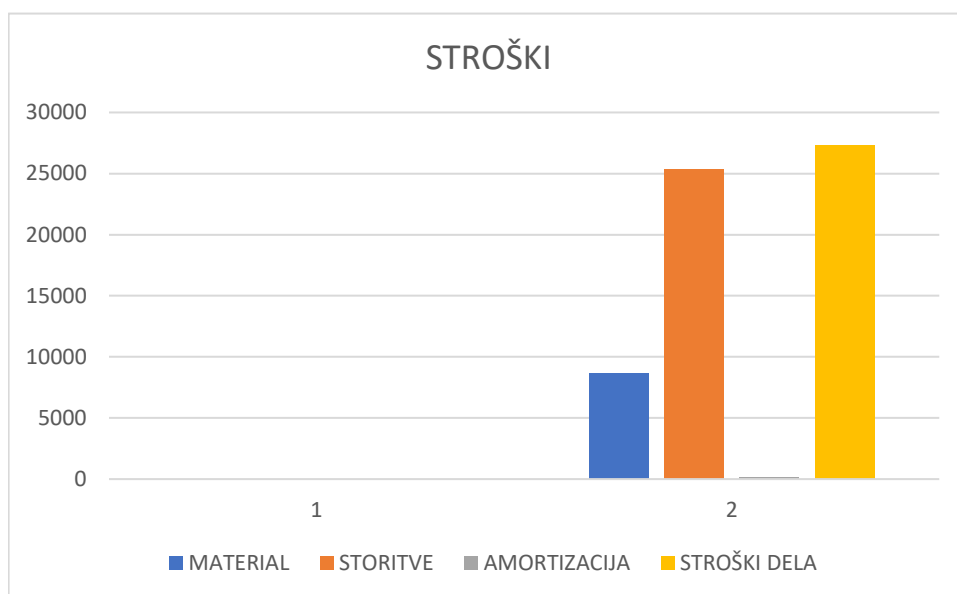
PRIHODKI

- prihodek iz naslova probacije
- prihodek iz naslova dohodine
- Projekt ACF
- Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje - krožki
- prostovoljni prispevki, donacije druge,...
- prihodek iz naslova refundacije plač
- obresti bančni račun
- Prihodki drugi

Struktura ODHODKOV/STROŠKOV

STROŠKI	NEPRIDOBITNA DEJAVNOST	PRIDOBITNA DEJAVNOST
MATERIAL IN DROBNI INVENTAR	8.685,86	
STROŠKI STORITEV	25.319,75	4.128,10
AMORTIZACIJA	102	
STROŠKI DELA	27.320,18	
DRUGI STROŠKI, ODHODKI	0,00	
SKUPAJ STROŠKI	65.555,89	

3. ZAPOSLENI

V letu 2023, preračunano iz ur, je bilo povprečno 1 zaposlena.

PRILOGA: MEDIJSKE OBJAVE 2023

December

- 1) *Copatarice iz gradu Cmurek*, glasilo občine Šentilj, december 2023
- 2) *LETOS KAR TRIDNEVNO DOGAJANJE OB NOREM DECEMBRU V MUZEJU NOROSTI*, Radio Slovenske gorice, 1.12.2023:
<https://www.rsg.si/2023/12/05/letos-kar-tridnevno-dogajanje-ob-norem-decembru-v-muzeju-norosti/> (posnetek pogovora s kustusinja Barbaro Kotnik)
- 3) *Slovesna podelitev priznanj Muzeja norosti za zaključna študentska dela s področja človekovih pravic in dezinstucionalizacije*, CNVOS.si, 11.12.2023:
<https://www.cnvos.si/aktualno/9312/slovesna-podelitev-priznanj-muzeja-norosti-za-zakljucna-studentska-dela/>
- 4) *Nori december na gradu Cmurek I Verrückter Dezember auf Schloss Cmurek*, Podcast Agora Divan, 18.12.2023:
https://cba.media/644919?fbclid=IwAR1y59KiMTIXHFcCSwSfTmzg27CgTvnQmUv_-Y0Y1tzwXxlQPy4SCrHXaA8 in
<https://www.agora.at/news/detail/nori-december-na-gradu-cmurek-i-verrueckter-dezember-auf-schloss-cmurek>
- 5) *KAKŠNO JE BILO LETO 2023 ZA MUZEJ NOROSTI?*, Radio Slovenske gorice, 20.12.2023:
<https://www.rsg.si/2023/12/30/kaksno-je-bilo-let-2023-za-muzej-norosti/>
- 6) *Duševno zdravje v perspektivi posameznika in družbe*, Rebeka Novak, Glasilo društva Šent, št. 3, str.17, december 2023:
[https://www.sent.si/fck_files/programi/%C5%A0ent_3.%C5%A1tevilka%20\(1\).pdf](https://www.sent.si/fck_files/programi/%C5%A0ent_3.%C5%A1tevilka%20(1).pdf)
- 7) *Northern State Hospital records solve mystery of family members' graves*, Sydney Brownstone, *The Seattle Times*, 31.12.2023: <https://www.seattletimes.com/seattle-news/times-watchdog/northern-state-hospital-records-solve-mystery-of-family-members-graves/?fbclid=IwAR27VEAZg-6atJvC-qbqsKLPgSX-CQs-MSK1ID9g0fPVQi9QzJH8eGzx9yE>

November

- 8) *Priznanje muzeja norosti 2023*, Pedagoška fakulteta UP, novica na spletni strani, 03.11.2023: <https://www.pef.upr.si/sl/novice/2023110311130188/priznanje-muzeja-norosti-2023>
- 9) *Ljudje in zemlja*, RTVSLO.si, 12.11.2023: <https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/175000397?s=tv>
- 10) *Z norostjo proti neumnosti: dezinstucionalizacija skrbstvenih zavodov*, Hana Samec Sekereš, Subjekt meseca, Radio študent, 22.11.2023: <https://radiostudent.si/kultura/subjekt-meseca/z-norostjo-proti-neumnosti-dezinstucionalizacija-skrbstvenih-zavodov>

Oktober

- 11) »Vsi smo tu malo nori.«, Fredrik Mjell, Urad za finančne mehanizme, Norwaygrants.si, 10.10.2023: <https://www.norwaygrants.si/novica/vsi-smo-tu-malo-nori/>
- 12) 'Everybody is a bit mad here', Fredrik Mjell, Norwaygrants.org, 10.10.2023: <https://eeagrants.org/news/everybody-bit-mad-here?fbclid=IwAR1ZMCJaJWk5ufMEdCJlcMI7tLSLwqzb0NXTaYI-Gmx9I9KS16fVzj5T85s>
- 13) PROJEKT MUSICVILLE IN VABILO NA ŠTUDIJSKI OBISK IN JAVNO SPLETNO PRADAVANJE, Triniti, Pressnews.si, 10.10.2023: <https://pressnews.si/novice/projekt-musicville-vabilo-na-studijski-obisk-in-javno-spletno-predavanje>
- 14) *Ste me hoteli videti strto? / odprtje občasne razstave*, Koroški pokrajinski muzej, 16.10.2023: <https://www.kpm.si/ste-hoteli-videti-strto-odprtje-obcasne-razstave/>

September

- 15) "Psihijatrija se počasi, a uspešno spreminja v nekaj boljšega!" (dr. Oravec v odzivu prof. Flakerju), doc.dr. Robert Oravec, Metropolitan, 12. 9. 2023: <https://www.metropolitan.si/odnosi/psihologija/dr-robert-oravec-v-odziv-na-intervju-s-profesorjem-vito-flakerjem/>
- 16) *Delavnica EMPACT / Sočutje do narave*, Umetnostna galerija Maribor, 18.9.2023: <http://www.ugm.si/dogodki/delavnica-empact-socutje-do-narave-5120/>

- 17) *Svetovni dan rek z devetimi Mura Festivalom*, Zavod republike Slovenije za varstvo narave, 20.9.2023: <https://zrsvn-varstvonarave.si/blog/2023/09/20/svetovni-dan-rek-z-devetim-mura-festivalom/>
- 18) *Posebno priznanje za Destinacijo Štajerska*, RRA Podravje Maribor, 21.9.2023: <https://rra-podravje.si/novice/2023/posebno-priznanje-za-destinacijo-stajerska>

Julij

- 19) ANG Slovenia : where mental illness is a crime; <https://ereb.eu/story/slovenia-no-country-for-mentally-sick-men/>
 FRA Slovénie : quand la maladie mentale est un crime
<https://ereb.eu/fr/story/slovenie-quand-la-maladie-mentale-est-un-crime/>
 ITA: <https://ereb.eu/it/story/slovenia-dove-il-disturbo-mentale-e-un-reato/>
- 20) *Muzej norosti*, Barbara Kotnik, *kustusinja v Muzeju norosti*, Maja Furman, Naša Žena, 7.7.2023: PDF <https://trafika24.si/revija/zenska>
- 21) *Skoraj vse o njeni mami I Fast alles über ihre Mutter*, Jasmina Godec, *Agora Divan*, Radio Agora, 10.7.2023: <https://cba.fro.at/627006>
- 22) *Skoraj vse o njeni mami I Fast alles über ihre Mutter*, Nika Škof, *Radio Agora*, 10.7.2023: <https://www.agora.at/news/detail/skoraj-vse-o-njeni-mami-i-fast-alles-ueber-ihre-mutter>
- 23) *Ogrožena dediščina / V iskanju dobro uglašene arhitekture*, Outsider, št. 34, julij 2023: Samonikli prostori spomina, Luka Jerman, https://outsider.si/izdelek/outsider-34-ogrozena-dediscina/?fbclid=IwAR0jidW4hFnYPCtMTJpTO0pR2tsESv59u07c_RiDfsvkDCIvkLUUztmepsU
- 24) *“Das Schloss Obermureck ist ein mystischer Ort”*, Johanna Edelsbrunner, *KleineZeitung*, 18.7.2023
https://www.kleinezeitung.at/steiermark/suedostsued/6307726/10-Jahre-Museum-des-Wahnsinns_Das-Schloss-Obermureck-ist-ein
- 25) *Ein Ort steirisch-slowenischer Begegnungen*, ORF, 19.7.2023:
https://oe1.orf.at/programm/20230719/726423/Ein-Ort-steirisch-slowenischer-Begegnungen?fbclid=IwAR1PPSjTqYuQKHSljmY0dXuZ_5rZmE0xpClfHba5rcnOSzRfBiKtCZK6Hh8
- 26) *“Das Schloss Obermureck ist ein mystischer Ort”*, *Johanna Edelsbrunner*, *Kleine Zeitung*, 28.7.2023:
https://www.kleinezeitung.at/steiermark/suedostsued/6307726/10-Jahre-Museum-des-Wahnsinns_Das-Schloss-Obermureck-ist-ein?fbclid=IwAR1XtlYg3oyjI2qaWzJKT20IHxlpQy4P7UXGrDfm4UIIn6UrrGKeZRVVgUo

- 27) *Izjava ob dogodkih nasilja v psihiatrični bolnišnici v Polju*, Dnevnik, 10.6.2023: <https://www.dnevnik.si/1043025700/objektiv-nova/komentarji/izjava-ob-dogodkih-nasilja-v-psihiatricni-bolnisnici-v-polju>
- 28) Vodeni ogledi Muzeja norosti, portal Moja občina, junij 2023: <https://www.mojaobcina.si/sentilj/novice/vodeni-ogledi-muzeja-norosti-v-mesecu-julij>.
- 29) 10 norih let Muzeja norosti, portal Moja občina, junij 2023: <https://www.mojaobcina.si/sentilj/dogodki/10-norih-let-muzeja-norosti.html>
- 30) MUZEJ NOROSTI PRAZNUJE 10 LET DELOVANJA, Radio Slovenske gorice, 21.6.2023: <https://www.rsg.si/2023/06/23/muzej-norosti-praznuje-10-let-delovanja/>
- 31) 10 let Muzeja norosti, prispevek v oddaji Dober dan Koroška, ORF, 22.6.2023 <https://tvthek.orf.at/profile/Dober-dan-Koroka/85528/Dober-dan-Koroka/14184740/10-let-Muzej-norosti-Cmurek/15422038>
- 32) *10 let muzeja norosti*, prispevek v oddaji Dober dan Štajerska, ORF, 22.6.2023: <https://tvthek.orf.at/profile/Dober-dan-tajerska/342675/Dober-dan-tajerska/14184738/10-let-Muzej-norosti-Cmurek/15422026>
- 33) Ministrstvo za kulturo, (10 let MNT), Twitter profil: https://twitter.com/mk_gov_si/status/1673250865057079299
- 34) *Slabo gospodarjenje s kulturno dediščino: Zakaj čakamo, da objekti začnejo propadati?*, Klara Širovnik, Večer, 23.6.2023: <https://vecer.com/kultura/slabo-gospodarjenje-s-kulturno-dediscino-zakaj-cakamo-da-objekti-zacnejo-propadati-10335322>
- 35) MUZEJ NOROSTI ZAZNAMOVAL 10 LET USPEŠNEGA DELA, Radio Slovenske gorice, 26.6.2023: <https://www.rsg.si/2023/07/03/muzej-norosti-zaznamoval-10-let-uspesnega-dela/>

Maj

- 36) *V MUZEJU NOROSTI ODPIRAJO NOVO STALNO RAZSTAVO*, Radio Slovenske gorice, Maj 2023: <https://www.rsg.si/2023/05/24/v-muzeju-norosti-odpirajo-novo-stalno-razstavo/> (posnetek pogovora s kustusinja Barbaro Kotnik)
- 37) *Študenti podiplomskega študija so obiskali Muzej norosti*, spletna stran Pravne fakultete UM, novica, 16.5.2023: <https://www.pf.um.si/novice/obiskali-smo-muzej-norosti/>
- 38) *Ob Mednarodnem muzejskem dnevu podeljena Valvasorjeva odličja*, 18.5.2023, spletna stran Ministrstva za kulturo: <https://www.gov.si/novice/2023-05-18-ob-mednarodnem-muzejskem-dnevu-podeljena-valvasorjeva-odlicja/>
- 39) *Ob dnevu muzejev podelitev Valvasorjevih nagrad*, 19.5.2023, Dnevnik: <https://www.dnevnik.si/1043024080>
- 40) *Odprtje stalne razstave na gradu Cmurek na Tratah: Gotska arhitektura v Sloveniji*, Demokracija, 24.5.2023: <https://demokracija.si/kultura/odprtje-stalne-razstave-na-gradu-cmurek-na-tratah-gotska-arhitektura-v-sloveniji/>
- 41) *Na gradu Cmurek se predstavlja gotska arhitektura*, portal MMC, 28.5.2023: <https://www.rtv slo.si/kultura/arhitektura-in-oblikovanje/na-gradu-cmurek-se-predstavlja-gotska-arhitektura/669810>
- 42) *Cerkve, gradovi, dvorci: Muzej Norosti z razstavo o edinstvenem obdobju naše zgodovine*, Metropolitan, 28.5.2023: <https://www.metropolitan.si/novice/slovenija/slovenski-grad-kot-ga-ne-poznajo-nikjer-drugje-mapolnili-s-posebno-razstavo/>
- 43) *Dolgotrajna oskrba dediščine*, Miloš Kosec, Delo, 31.5.2023: <https://www.delo.si/mnenja/kolumne/dolgotrajna-oskrba-dediscine/>

April

- 44) *Zgornja Velka*, prispevek v oddaji Malo naokrog, Radio Maribor, 21.4.2023: <https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/174952289?s=radio>
- 45) *V MUZEJU NOROSTI ODPIRAJO NOVO STALNO RAZSTAVO*, Radio Slovenske gorice, 20.4.2023: <https://www.rsg.si/2023/05/24/v-muzeju-norosti-odpirajo-novo-stalno-razstavo/>
(izjava direktorice dr. Sonje Bezjak)
- 46) *Odkrivamo skrivnosti svojega kraja*, april 2023, OŠ Sladki vrh: <http://www.os-sladki-vrh.com/Dogodki.aspx?id=7649&AspxAutoDetectCookieSupport=1>

Marec

- 47) VABILO NA DAN ŽENA, mednarodni praznik žensk, 8. marec 2023 na Tratah, portal Moja Občina.si, 1. 3. 2023:
<https://www.mojaobcina.si/sentilj/dogodki/vabilo-na-dan-zena-mednarodni-praznik-zensk--8-marec-2023-na-tratah.html>
- 48) *Wir übersetzen eine „wahnsinnige“ Ausstellung!* Karin Almasy, 20.2.2023, Universität Graz:
<https://translationswissenschaft.uni-graz.at/de/slowenisch/neuigkeiten/detail/article/wir-uebersetzen-eine-wahnsinnige-ausstellung/>

Februar

- 49) PRIZNANJE MUZEJA NOROSTI 2022, V Muzeju norosti na gradu Cmurek veliko dajo tudi na raziskovalno delo na področju socialnega varstva in institucij, RSG, 1.2.2023: <https://www.rsg.si/2023/02/02/priznanje-muzeja-norosti-2022/>
- 50) »Temačna« kulturna dediščina, Radio Prvi, Intelekt, 7.2.2023:
<https://365.rtv slo.si/arhiv/intelekt/174934213> (v pogovoru sodeluje direktorica dr. Sonja Bezjak)
- 51) Varuh človekovih pravic bo podelil priznanja Muzeja norosti, portal Moja Občina.si, 8.2.2023: <https://www.mojaobcina.si/sentilj/dogodki/varuh-clovekovih-pravic-bo-podelil-priznanja-muzeja-norosti.html>
- 52) Dokumentarne perspektive: Tjaša Rodman, Ines Palčič; Muzej norosti, RTV 365, 9.2.2023: <https://365.rtv slo.si/arhiv/dokumentarne-perspektive/174934888> (foto gradivo MNT, na koncu omemba MNT, povabilo k ogledu doku.filma Muzej norosti)
- 53) Varuh ob obisku Muzeja norosti poudaril pomen deinstitucionalizacije, spletna stran Varuh-rs.si, 14.2.2023: <https://www.varuh-rs.si/sporocila-za-javnost/novica/varuh-ob-obisku-muzeja-norosti-poudaril-pomen-deinstitucionalizacije/>
- 54) Varuh ob obisku Muzeja norosti poudaril pomen deinstitucionalizacije, STA, 14.2.2023: <https://www.sta.si/3138824/varuh-ob-obisku-muzeja-norosti-poudaril-pomen-deinstitucionalizacije>
- 55) Varuh ob obisku Muzeja norosti poudaril pomen deinstitucionalizacije, Megafon.si, 14.2.2023: <https://megafon.si/slovenija/varuh-ob-obisku-muzeja-norosti-poudaril-pomen-deinstitucionalizacije/>
- 56) Ana Špan prejela priznanje za diplomsko delo s področja obravnave ljudi s težavami v duševnem zdravju in institucionalne oskrbe, februar 2023, spletna stran FSD:

https://www.fsd.uni-lj.si/aktualno/2023021708405312/ana_span_prejela_priznanje_za_diplomsko_de_lo_s_podrocja_obravnave_ljudi_s_tezavami_v_dusevnem_zdravju_in_institucion_alne_oskrbe/

57) Slovenske novice, kratek povzetek STA novice, 15.2.2023: str. 3, časopisa

58) Dober večer: Aleksander Gungl, RTV 365, 27.2.2023:

<https://365.rtv slo.si/arhiv/dober-vecer/174939186> (o MNT od 20.min)

59) *(Un)würdiger Umgang mit psychisch Kranken und geistigen Behinderungen im Fokus*, Karin Almasy, 20.3.2023, Universität

Graz: <https://translationswissenschaft.uni-graz.at/de/slowenisch/neuigkeiten/detail/article/unwuerdiger-umgang-mit-psychisch-kranken-und-geistigen-behinderungen-im-fokus/>

Januar

60) *Za začetek nov most*, Štajerc, priloga Večera, Marjan Toš, 5.1.2023

61) *V Cmureku za začetek novi most* (spletna objava članka iz Štajerca), 8.1.2023: <https://vecer.com/podravje/v-cmureku-za-zacetek-novi-most-10324241>

62) *Pogovor z direktorico, Sonjo Bezjak*, Radio Slovenske gorice, 16.1.2023: dogajanje v MNT: lansko leto, leto 2023, podelitev priznanj, razstava ACF, pohod ob Muri...

63) *Dostopnost do kulturne dediščine osebam z invalidnostjo v Sloveniji in v evropskem kontekstu. Dogodek v okviru projekta AccessCult*, RTV SLO, portal DOSTOPNO, 23.1. 2023: <https://www.rtv slo.si/dostopno/clanki/dostopnost-do-kulturne-dediscine-osebam-z-invalidnostjo-v-sloveniji-in-v-evropskem-kontekstu/655312?fbclid=IwAR0Mwyj93tJw2oaHMPC9cnxNrBEI16SpHogZ6qsC-XZexWrTJ9zDhT7Xq5I>

64) *Minister Mesec ob ogledu gradnje bivalnih enot zavoda Hrastovec: "Navdušen sem nad videnim"*, Maribor.24, Damjan Veršič, 20.1.2023:

<https://maribor24.si/lokalno/lenart/minister-mesec-ob-ogledu-gradnje-bivalnih-enot-zavoda-hrastovec-navdusen-sem-nad-videnim>

65) *Mesec ob ogledu gradnje bivalnih enot zavoda Hrastovec: "Kakovost bivanja bo povsem drugačna"*, RTV SLO, portal MMC, 20.1.2023:

<https://www.rtv slo.si/slovenija/mesec-ob-ogledu-gradnje-bivalnih-enot-zavoda-hrastovec-kakovost-bivanja-bo-povsem-drugacna/655120>

66) *27. januar – svetovni dan spomina na žrtve holokavsta*, Ana Šnofl, 27.1.2023, spletna stran OŠ Sveta Ana: <https://www.sveta-ana.si/27-januar-svetovni-dan-spomina-na-zrtve-holokavsta/>

67) *Grajski pobeg - Grad Cmurek, Grad Rihemberk, Grad Strmol in Velenjski grad:*

1. *Grad Cmurek z razgledom na panonsko ravnico*, Moj Mojster, spletna revija, januar 2023: https://www.mojmojster.net/clanek/1956/grajski_pobeg_-_grad_cmurek_grad_rihemberk_grad_strmol_in_velenjski_grad#mcetoc_1gmlh6kvg2q

68) *Prebiranja v Muzeju norosti: pogovor o romanu "Gelika"*, portal Moja Občina.si, 30.1.2023: <https://www.mojaobcina.si/sentilj/dogodki/prebiranja-v-muzeju-norosti-pogovor-o-romanu-gelika.html>

69) *Razstava, ki spomni, da človekove pravice niso samoumevne*, RTV SLO, portal MMC, 31.1.2023: https://www.rtv slo.si/kultura/dediscina/razstava-ki-spomni-da-clovekove-pravice-niso-samoumevne/656367?fbclid=IwAR2YoV_Ci2AYf2wORyPDoTDhg8k4-FBu3cFamSew2i1A4fH7z270BW_Qdk

70) *Pravice in svoboščine za dobrobit človeka žal tudi v moderni družbi niso samoumevne*, Bakos.si, 31.1.2023: <https://www.bakos.si/druzba/pravice-in-svoboscine-za-dobrobit-cloveka-zal-tudi-v-moderni-druzbi-niso-samoumevne/>

71) *"Ste me hoteli videti strto?" Muzej človekovih pravic, odprtje razstave v Muzeju narodne osvoboditve Maribor*, Mediaspeed.net, 31.1.2023: https://www.mediaspeed.net/galerija/dogodki/19534-ste-me-hoteli-videti-strto-muzej-clovekovih-pravic-odprtje-razstave-v-muzeju-narodne-osvoboditve-maribor?fbclid=IwAR3Ckby1WoAZ2vt5m7BcmEO2LIFfQw8NhlYH75gTySCSbrVIbr_qdZKwYc

**Zahvala vsem,
ki prispevate k
ohranjanju
naravne in
oživljanju
kulturne
dediščine in
uresničevanju
človekovih
pravic.**